

לעילוי נשמת

אאמו"ר הר' ראובן בן שמואל זצ"ל

ולעילוי נשמת

מו"ח הר' יצחק ברוך בן אברהם הכהן זצ"ל

ת.נ.צ.ב.ה

עולת ראובן

עלון שבועי בפניני, לקחי וענייני פרשת השבוע

בס"ד. עלון מס' 79.

יום ו' כ"ד טבת פ"ד שובבי"ם ת"ת.

הדה"נ בי-ם: 4:14

צאה"ש בי-ם: 5:29

ר"ת: 6:07

(ע"פ לוח עיתים לבינה)

פרשת שמות

עם ישראל נמשלו לכוכבים

שמות א, א

"ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה" וגו':

וברש"י ואלה שמות בני ישראל. אף על פי שמנאן בחייהן בשמותם, חזר ומנאן במיתתן [אחר מיתתן] להודיע חיבתן שנמשלו לכוכבים, שמוציאן [במספר] ומכניסן במספר ובשמותם, שנאמר "המוציא במספר צבאם לכולם בשם יקרא" (ישעיה מ, כו): ויש להעיר בזה מכמה פנים, ונתחיל עם סוף דבריו הק' מדוע הביא את הפסוק בישעיה ולא הביא את הפסוק הידוע בתהילים, "מונה מספר לכוכבים לכולם בשמות יקרא", והרי בפסוק זה יש יותר דגש על דבריו שנאמרו לעיל?

ועוד יש לעורר, הרי אנו יודעים מהגמרא בבבא בתרא (ח, ב) תנא והמשכילים יזהירו כוהר הרקיע זה דיין שדן דין אמת לאמיתו וג' באי צדקה, ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד אלו מלמדי תינוקות. וכאן הרי מבואר ברש"י שכל ישראל נמשלו לכוכבים, וא"כ מהי מיוחדותם של דיינים גבאי צדקה ומלמדי תינוקות?

והנה במהרש"א בבבא בתרא שם על הגמ' הנ"ל מבאר מהי המיוחדות של גבאי צדקה ומלמדי תינוקות, והמיוחדות בגבאי צדקה היא שהם ככוכבים שמשמשים בין ביום ובין בלילה אבל אינן מאירין אלא באפילה בלילה, כן נדרש מגבאי צדקה שיפקחו בעסקי העניים בין ביום ובין בלילה, אך לא יתנו לעניים בפרהסיא כמו יום שהוא גלוי רק יאירו עיניהם באופן הדומה ללילה כדי שלא יתביישו.

ואת המיוחדות של מלמדי תינוקות שהם ככוכבים, מסביר המהרש"א שכל אחד ממלמדי תינוקות הוא מצדיק הרבים בתינוקות וכו', והם ככוכבים לעולם ועד שהכוכבים גם ביום רואים ומשמשים לעולם אבל אינם נראים, וכן יהיו המלמדי תינוקות, שאף בשאינו נראה להם יהיה מפקח ורואה להיות דעתו עליהם.

ועפ"ז נמצינו שיש כל מיני סוגי כוכבים, יש כוכבים שהארתם הינה רק בלילה ויש כוכבים שהארתם הינה גם ביום, והצדיקים הכי גדולים הם ככוכבים שנמצאים גם ביום וגם בלילה, ומבואר בפסוקים בחומש בראשית שהקב"ה אמר לאברהם אבינו ע"ה שיהיה זרעו ככוכבים וכעפר הארץ, וזה בא ללמד שאם הם זוכים והם צדיקים הם יהיו ככוכבים, ואם לאו אז כעפר הארץ.

ויעו"ש עוד (במהרש"א) מה שפירש גם בענין הדיינים במה הם דומים לרקיע.

שמות א, י

בפסוק, "הבה נתחכמה לו פן ירבה":

וברש"י, נתחכמה לו, וכו' ורבותינו דרשו נתחכם למושיען של ישראל לדונם במים שכבר נשבע שלא יביא מבול לעולם וכו'.

וקשה, דהרי פרעה אמר כמו שכתוב בפרק ה' פסוק ב' 'מי ה' אשר אשמע בקלו' אז למה היה צריך להתחכם הרי לא האמין שיש הקב"ה ושהביא מבול.

וצ"ל שידוע בשם רבא יודעים הרשעים שדרכם ואחריתם למיתה ויש להם חלב על כסלם וכו' ופרעה ידע שיש הקב"ה ועשה עצמו כאילו אינו יודע.

שמות ב, ג

בפסוק, "ולא יכלה עוד הצפינו ותקח לו תיבת גמא" וגו':

ויש לעיין, מדוע היה צריך משה תיבה מיוחדת למה לא התנהגו עמו כמו שנהגו בכל הבנים שנולדו כמבואר בגמרא סוטה דף יא: ששם מבואר באריכות מעשיהן של נשים צדקניות שהיו הולכות לשדה ויולדות שמה והקב"ה היה מביא להם אוכל והיו יונקים מאבנים והיה נס שאחד היה מוציא להם שמן ואחד דבש וכו'.

וצ"ל, שזה מה שבא הקב"ה להראות לפרעה הרשע שהוא חושב שיוכל לעשות תחבולות בשביל למנוע את לידת מושיען של ישראל, והקב"ה מראה לו שבתוך הבית שלו גדל המושיע, וכל זה הוא בעקבות מה שקרה למשה רבינו שהיה צריך להחביא אותו ביאור ואז בתיה הבת של פרעה לקחה אותו לבית פרעה.

סיפור לשנת

"הסנה בוער באש והסנה איננו אכל": שמות ג' ב'

בספרו "קול יהודה" כתב ראש הישיבה חכם יהודה צדקה צוק"ל כך: "מראה הסנה רמז לעם ישראל, ישנם תקופות שעם ישראל בוער באש הרדיפות והצרות כסנה הזה הבוער באש, אבל אין להתייאש, כי "הסנה איננו אכל", עם ישראל חי וקיים בזכות תורתו".

ובאמת שהיום עם ישראל בוער באש הרדיפות והצרות, "אבל אין להתייאש". ואדרבה, להמשיך להתחזק בקיום תורה ומצוות.

ועד היכן, בספר "עדות" על השואה, מובאות עובדות מצמררות אלו:

תשעה באב תש"ד במחנה ברגן בלזן. זו הפעם הראשונה שכל תושבי המחנה קיבלו עונש, "היום אין אוכל, לא למבוגרים, לא לנשים, ולא לילדים". אמא בשלה דייסה במים עבור אחותי הקטנה, בתיה, בת הארבע. ברגע האחרון תפסו אותה והחליטו להעמיד אותה למשפט. המשפט של אמא נקבע לליל שבת פרשת נחמו תש"ד. התובע הגרמני הפריז כדרכו בהאשמות שווא, ואמא ויתרה על זכותה להכחיש את האשמות, ואף ויתרה על זכות הסגור לבקש הקלה בעונש, כך שפסק הדין היה נורא: "שלילת מנות הלחם היומיים". וכל זאת מחמת בישול לתינוקת בת ארבע. למחרת שאלתי את אמא מדוע לא ניצלה את זכותה להכחיש חלק מהאשמות, אמא לא נתנה תשובה, ראיתיה נרגשת מאד. וכששאלתי שנית, השיבה אמא: "שמתי לב שחוץ מהשופטים והתובע היה שם יהודי שרשם פרוטוקול, כך שבוודאי כל מילה שהייתי אומרת הייתה נרשמת ע"י יהודי בליל שבת. לכן שתקתי, היות ומוטב לרעוב עוד קצת, ובלבד לא לגרום ליהודי שיכתוב בשבת". זאת ועוד: בצריף שלנו, צריף לתדפילה באחד מימי חול המועד תש"ה, באמצע התפילה, פרצו הגרמנים לצריף, והתחילו להכות בנו ללא הבחנה. בסוף הם קראו לאחראי על הצריף, ג'וף גרונימאן, ונתנו לו מכות רצח. מר גרונימאן לא היה דתי. בצהריים נקרא אבא אל מר גרונימאן זה, ואני שפחדתי שמר גרונימאן יפגע באבא, נלויתי אליו, אך הופתעת. "מר עמנואל", אמר האחראי, "אתה רואה את החבלות שקבלתי, הכל בגלל מנין התפילה שאתה מארגן, אבל אני מבקש ממך, אל תבטל את המניין עבור התפילה שלך אני מוכן להמשיך ולקבל מכות" מדהים, מה נענה ומה נאמה, איפה המסירות נפש שלנו.

(גל"ה אהבת ישראל)

בברכת שבת שלום ומבורך אגוטען שבת ובשורות טובות שיבנה ביהמ"ק בב"א!

